

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA

Téma práce : Trestněprávní úprava zneužívání návykových látek

Autor : Mgr. Markéta Tukinská

Školitel: prof. JUDr. Jiří Jelínek, Csc.

Oponent : Doc. JUDr. Jiří Herczeg, Ph.D.

Předkládaná disertační práce se zabývá trestněprávní úpravou zneužívání návykových látek v trestním řízení. Jde o téma aktuální, neboť zneužívání návykových látek a s tím spojená kriminalita představují vážný společenský problém.

Z hlediska obsahového a metodologického mohu konstatovat, že pojednání o daném tématu důsledně vychází z jeho věcného zaměření, jež si autorka vymezila strukturou práce.

Pokud jde o vlastní metody zpracování látky, autorka se opírala o právně dogmatickou analýzu odpovídajících právní úpravy. Systematika disertační práce, jak ji nabízí zmíněný obsah, je vcelku vhodně strukturovaná do 6 kapitol.

Po stručném úvodu autorka v první kapitole popisuje historický exkurz k fenoménu drog ve společnosti, dělení návykových látek a přehled nejčastěji zneužívaných látek. Jedná se o problém celosvětový a proto autorka uvádí i mezinárodní závazky ČR v oblasti boje nelegálnímu obchodu s omamnými a psychotropními látkami a mezinárodní spolupráci v oblasti protidrogové politiky. Autorka zde dále uvádí i příslušné akty Evropské unie, jejichž účelem je zamezení a zefektivnění boje proti obchodu s drogami, včetně aktů, které mají zamezit zneužívání určitých látek k výrobě omamných a psychotropních látek.

Dále autorka podrobně popisuje vývoj trestněprávní regulace drogové kriminality na území ČR a to od roku 1918 do současné doby.

Stěžejní část práce je pak v kapitole druhé, kde autorka popisuje skutkové podstaty tzv. drogových trestných činů a to nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (§ 283), přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy (§ 284), nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku (§ 285), výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedy (§ 286), šíření toxikomanie (§ 287).

Zde je místě otázka zda příslušná trestně právní úprava respektuje zásadu „nullum crimen sine lege“ a čl. 95 Ústavy (soudce je při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu). Podle výkladového ustanovení § 289 trestního zákoníku vláda nařízením stanoví,

- A) co se považuje za jedy ve smyslu § 283, 284 a 286 a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů, a*
- B) které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu § 285.*

Hranice trestního bezpráví u trestných činů dle § 283, 284, 285 a 286 tak není stanovena zákonem, ale nařízením vlády. Autorka by se při ústní obhajobě měla k této otázce vyjádřit, když sama se tomu na str. 137 a 138 věnuje a na str. 163 uvádí výkladové ustanovení § 135 slovenského trestního zákona (přechovávání drog pro vlastní potřebu). Podle tohoto ustanovení se přechováváním omamné látky, psychotropní látky, jedu nebo prekursoru pro vlastní potřebu rozumí neoprávněná držba takové látky v množství, které odpovídá maximálně trojnásobku obvyklé denní dávky a to pro vlastní potřebu. Přechováváním omamné látky, psychotropní látky, jedu nebo prekursoru pro vlastní potřebu ve větším rozsahu se rozumí držba takové látky v množství, které odpovídá maximálně desetinásobku obvyklé denní dávky a to pro vlastní potřebu.

Autorka se věnuje i dalším trestných činům souvisejícím se zneužíváním návykových látek a to podání alkoholu dítěti (§ 204), ohrožení pod vlivem návykové látky (§ 274) a trestnému činu opilství dle § 360 trestního zákoníku.

Vzhledem k tomu, že dne 1.1.2012 nabyl účinnosti zákon č. 418/2012 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, je v disertační práci věnována pozornost i důsledkům, které tento zákon pro boj proti drogové regulaci přináší. Autorka neopomněla ani komparaci se zahraničními právními úpravami a to konkrétně s úpravou slovenskou a francouzskou. Za přínosné považuji to, že autorka se věnuje i konkrétní rozhodovací praxi obecných soudů v případech kriminality související se zneužíváním návykových látek.

Samostatnou kapitolu autorka věnuje problematice ukládání trestů a klade si oprávněnou otázku, zda obecné soudy při ukládání trestu skutečně využívají všech zákonných možností, včetně alternativních způsobů trestání pachatelů této trestné činnosti.

V kapitole třetí pak autorka přináší přehled trestů, které byly uloženy pachatelům daných trestných činů, a rovněž je diskutována vhodnost a účelnost jednotlivých trestů v případech tzv. drogové kriminality.

V kapitole páté pak autorka nabízí přehled judikatury k dané problematice, zejména judikáty Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu ČR. Konečně v kapitole šesté se autorka zabývá možností legalizace některých návykových látek, zejména tzv. měkkých drog. V závěru pak autor hodnotí platnou právní úpravu, poukazuje na její nedostatky a věnuje se úvahám de lege ferenda.

Odhalování závažné trestné činnosti (obchodování se drogami) se neobejde bez používání operativně pátracích prostředků – předstíraný převod věci (§ 158c TŘ) a použití agenta (§ 158e TŘ). Soudy potom často řeší otázku, jak posuzovat jednání, kdy se orgány státu rozhodnou, že se pokusí občana (který se chová podezřele) vyprovokovat ke spáchání trestného činu, ať už prostřednictvím svých policejních orgánů či jiných osob.

Je nepochybné, že odhalování závažné trestné činnosti se neobejde bez používání operativně pátracích prostředků – např. použití agenta. Tajný agent může být účinným nástrojem zejména v boji proti organizované kriminalitě. Je však obtížné ovládat tento nástroj tak, aby se nevymkl kontrole. Agent se pohybuje na hranici zákona a zločinu a může lehce sklouznout do přesvědčení, že je mu vše dovoleno. Vzhledem k riziku policejní provokace musí mít nasazení agenta, jakož i použití dalších operativně pátracích prostředků tzv. proaktivního odhalování trestné činnosti jasná pravidla. Autorka tuto problematiku zmiňuje pouze okrajově, když cituje rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Teixeira de Castro proti Portugalsku.

Autorka by se proto při ústní obhajobě měla vyjádřit k otázce „meze stíhání drogových trestných činů“ ve světle rozsudků Evropského soudu pro lidská práva ve věci Ramanauskas proti Litvě a Lüdi proti Švýcarsku a nálezů Ústavního soudu ČR sp. zn. III. ÚS 597/99 a sp.zn. II. ÚS 710/01.

Závěr :

Lze konstatovat, že předložená práce je zdařilým zpracováním zvoleného tématu. Výklad je vhodně rozčleněn, autorka poctivě pracuje s poznámkovým aparátem i judikaturou. Autorka ve své práci využila přiměřené množství dostupných literárních pramenů a osvědčila svoji schopnost jejich využití pro vlastní autorský text.

Po obsahové i formální stránce autorka splnil všechny nároky kladené na disertační práci a předložená práce je plně způsobilá k obhajobě.

V Praze dne 6.9.2012

Doc. JUDr. Jiří Herczeg, Ph.D.

oponent